

ANEXA I: REPUBLICA MOLDOVA: SCRISOAREA DE INTENȚII

Chișinău, 12 ianuarie 2012

Ms. Christine Lagarde
Managing Director
International Monetary Fund
700 19th Street NW
Washington, DC 20431 USA

Stimată Doamnă Lagarde,

Politicile macroeconomice adecvate din cadrul programului susținut de FMI au propulsat în 2011 PIB-ul real cu mult peste nivelul de până la criză. În același timp, comerțul extern a înregistrat o creștere majoră, iar sectorul financiar în general a continuat să se consolideze. Preconizata încetinire a activității economice la nivel global probabil va afecta ritmul de creștere economică a Moldovei pe perioada următoare, dar—grație succesului programului nostru—noi vom confrunta aceste provocări, având la bază o poziție fiscală și externă robustă.

Implementarea programului se realizează, în linii mari, în parametri conveniți, deși unii indicatori ai programului stabiliți pentru sfârșitul lunii septembrie nu au fost respectați. Colectarea slabă a impozitelor a dus la depășirea criteriului de performanță privind deficitul bugetului guvernului general cu 0,4 procente din PIB. Ținta indicativă cu privire la reducerea arieratelor pe cheltuielile guvernului general, de asemenea, nu a fost respectată, din cauza neachitării complete a facturilor pentru agentul termic de către primăria Municipiului Chișinău, iar implementarea criteriului de performanță structural cu privire la reformarea cadrului de restructurare a datoriilor a întârziat din cauza discuțiilor prelungite pe intern. Toate celelalte criterii de performanță cantitative, ținte indicative și criterii de performanță structurale pentru sfârșitul lunii septembrie au fost respectate.

În regim de prioritate, vom realiza măsuri pentru a elimina aceste derapaje. În calitate de acțiuni prealabile, noi vom modifica bugetul pentru anul 2011 și vom consolida administrarea fiscală pentru a asigura conformarea cu plafonul deficitului bugetar pentru sfârșitul anului curent. Primăria Municipiului Chișinău își va limita cheltuielile până la sfârșitul anului 2011 pentru a elimina restanțele. Iar guvernul deja a aprobat modificările la legislație privind reformarea cadrului de restructurare a datoriilor și le-a transmis Parlamentului. Aceste măsuri, precum și implementarea în continuare a reformelor în alte domenii, conform prevederilor programului, vor veni întru susținerea obiectivelor de politici mai largi legate de sporirea bunăstării populației și reducerea sărăciei, prin menținerea stabilității macroeconomice, promovarea creșterii economice durabile și reducerea deficitului bugetar structural încă destul de înalt.

Luând în considerare rezultatele noastre bune de implementare a programului și acțiunile de remediere propuse, solicităm finalizarea celei de-a patra revizuirii a programului susținut prin Mecanismul extins de creditare și Mecanismul de finanțare extinsă și debursarea sumei respective de

50 milioane de DST. De asemenea, solicităm o derogare de la nerespectarea criteriului de performanță pentru sfârșitul lunii septembrie cu privire la deficitul bugetului guvernului general. A cincea revizuire a programului, în cadrul căreia va fi evaluată performanța în baza criteriilor de performanță cantitative și a criteriilor de performanță structurale conform situației la sfârșitul lunii martie 2012, este preconizată pentru finele lunii iunie 2012.

Credem că politicile stipulate în Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare (SMEFP), anexat, sunt adecvate pentru a atinge aceste obiective, dar vom întreprinde și măsuri adiționale, după necesitate, pentru a atinge scopurile propuse. Ne vom consulta cu FMI cu privire la adoptarea unor astfel de măsuri suplimentare înainte de a fi revizuite politicile specificate în SMEFP, în conformitate cu politicile Fondului privind asemenea consultări. Vom pune la dispoziția Fondului informațiile solicitate pentru monitorizarea progresului pe parcursul implementării programului. De asemenea, ne vom consulta cu Fondul asupra politicilor noastre economice și după expirarea programului, în conformitate cu politicile Fondului privind astfel de consultări, atât timp cât vor exista debursări nerealizate în cadrul tranșelor de credit preconizate.

Cu respect,

/s/

Vladimir Filat
Prim-ministru
Guvernul Republicii Moldova

/s/

Valeriu Lazăr
Viceprim-ministru
Ministrul Economiei

/s/

Veaceslav Negruța
Ministrul Finanțelor

/s/

Dorin Drăguțanu
Guvernator
Banca Națională a Moldovei

Anexe: Memorandumul suplimentar cu privire la politicile economice și financiare (SMEFP)
Memorandumul tehnic de înțelegere (TMU)

ANEXA II: MEMORANDUMUL SUPLIMENTAR CU PRIVIRE LA POLITICILE ECONOMICE ȘI FINANCIARE

12 ianuarie 2012

1. Prezentul document completează și actualizează Memorandumurile cu privire la politicile economice și financiare (MEFP) semnate de autoritățile Republicii Moldova la 14 ianuarie 2010, 30 iunie 2010, 24 martie 2011 și 27 iunie 2011. El reflectă evoluțiile macroeconomice recente și introduce ajustări la politici, precum și include politici suplimentare necesare atingerii obiectivelor din program. Rămânem hotărâți să ne onorăm angajamentele asumate anterior în cadrul programului.

I. EVOLUȚII MACROECONOMICE ȘI PERSPECTIVE

2. **După doi ani de creștere robustă, se pare că ritmul creșterii va încetini.** În prima jumătate a anului 2011, PIB real a crescut cu 7½ procente, depășind nivelul de până la criză, iar rata șomajului a scăzut la 6¼ procente. Creșterea generală a fost susținută de cererea internă puternică—alimentată de creșterea veniturilor și creditării bancare—și exporturile crescânde facilitate de îmbinarea a mai mulți factori, cum ar fi conjunctura externă, noile capacități și accesul îmbunătățit la piețele internaționale. Totuși, afluxul de remitențe a început să crească în ritm mai moderat, iar încetinire în activitatea economică globală preconizată se va răsfrânge, probabil, asupra creșterii economice a Moldovei. Astfel, noi prevedem o diminuare a ratei creșterii PIB real până la 6 procente anul acesta și până la 3½ procente în 2012.

3. **Moderarea cererii va reduce deficitul contului curent în anul 2012.** Majorarea prețurilor internaționale la resurse energetice și creșterea cererii de importuri au umbrit creșterea substanțială a exportului cu circa 57 procente până la momentul actual în 2011. Totuși, ne așteptăm că reducerea cererii interne va inversa această tendință în 2012, micșorând deficitul contului curent de la 11¾ la 10½ procente din PIB. Pe termen mediu, deficitul urmează să se contracteze în continuare până la circa 8 procente din PIB ca urmare eforturilor susținute de promovare a reformelor și exporturilor, precum și ca rezultat al redresării economiei partenerilor comerciali și accesului mai mare la piețele UE și CSI.

4. **Presiunile actuale asupra inflației se vor atenua până la începutul anului 2012.** Inflația se menține la nivel de cca. 8-9 procente, începând cu luna iulie, fiind zdruncinată de o serie de șocuri aferente prețurilor la produsele alimentare și resursele energetice, precum și de cererea internă puternică. Aceste efecte își vor urma, probabil, cursul până la sfârșitul anului 2011, când se așteaptă ca inflația să atingă circa 9 procente. Dată fiind și contribuția pozitivă a înăspririi politicii monetare la mijlocul anului 2011, inflația se va reduce până la 6½ procente către sfârșitul anului 2012.

5. **Sectorul financiar rămâne a fi puternic, în pofida unor provocări.** Continuarea trecerii la pierderi a creditelor compromise din sectorul bancar și creditarea robustă au redus astfel ponderea creditelor neperformante (CNP) de la 13 procente la sfârșitul anului 2010 la 9,7 procente către sfârșitul lunii octombrie 2011. Creșterea volumului creditării minus creditele trecute la pierderi rămâne a fi la o rată adecvată de 22 procente, în timp ce lichiditatea și suficiența capitalului rămân a fi mult peste normele regulatorii. Două bănci care s-au confruntat cu probleme (¶13) au realizat

acțiunile de remediere prescrise de Banca Națională a Moldovei (BNM) și nu par să cauzeze riscuri sistemice.

II. CADRUL REVIZUIT DE POLITICI PENTRU 2011-2012

6. **În pofida încetinerii creșterii economice, noi suntem hotărâți să realizăm obiectivele cheie ale programului susținut de FMI până la sfârșitul anului 2012.** Vom continua să punem accent pe menținerea stabilității macroeconomice, consolidarea finanțelor publice, accelerarea reformelor structurale în vederea susținerii strategiei bugetar-fiscale și promovării creșterii, și consolidarea stabilității sectorului financiar. La concret:

- *Va fi finalizată ajustarea fiscală, proces facilitat de implementarea accelerată a reformelor structurale cheie. În acest context, noi ne vom mișca rapid pentru a corecta devierile din anul curent, pentru a implementa următoarea etapă a reformei învățământului, pentru a pune în aplicare amendamentele la politica fiscală cu scopul extinderii bazei de venituri, pentru a îmbunătăți în mod decisiv administrarea fiscală și pentru a raționaliza cheltuielile curente. Noi vom cimentă aceste evoluții pozitive, stabilind menținerea durabilității fiscale drept piatră de temelie a cadrului bugetar pe termen mediu (MTBF).*
- *BNM va continua să țintească o inflație de cca. 5-6 la sută, neîmpiedicând, în același timp, flexibilitatea ratei de schimb. În afară de aceasta, planificăm să adoptăm modificări la cadrul legal în vederea consolidării independenței și administrării BNM și îmbunătățirii coordonării dintre BNM și Ministerul Finanțelor în ceea ce ține de gestionarea lichidității.*
- *Politicile sectorului financiar vor avea ca scop consolidarea stabilității și sporirea gradului de pregătire pentru crize, prin intensificarea supravegherii băncilor care se confruntă cu probleme, adoptarea multășteptatei reforme a cadrului de insolvabilitate și instituirea unui mecanism eficient de promovare a transparenței acționarilor.*
- *Noi vom persevera în realizarea reformelor structurale cheie. Noi vom avea drept scop normalizarea plăților pe facturile curente și asigurarea recuperării costurilor în sectorul energetic, vom avansa în ceea ce privește planurile de privatizare, vom finaliza tranziția la un sistem de asistență socială bine direcționată și vom continua eforturile de reducere a birocrăției, eliminare a barierelor în calea comerțului și îmbunătățire a competitivității.*

A. Politica bugetar-fiscală

7. **Noi ne-am angajat să depășim dificultățile anterioare și să atingem ținta deficitului bugetar de 1,9 procente din PIB stabilită pentru anul 2011.** Colectarea slabă a impozitelor, în special a taxei pe valoarea adăugată (TVA) și impozitelor pe veniturile salariale, pe fundalul unei economii în creștere, trezește îngrijorare; prognozăm că în rezultat se va înregistra o insuficiență de venituri la sfârșit de an de 417 milioane de lei (0,5 procente din PIB) comparativ cu bugetul aprobat. Mai mult ca atât, spațiul bugetar a fost îngustat cu 150 milioane de lei (0,2 procente din PIB) ca urmare a acumulării cererilor de acordare a subvențiilor agricole în volum mai mare decât a fost prevăzut la buget. Acești pași neadecvați necesită întreprinderea unor măsuri compensatorii în valoare de circa 0,7 procente din PIB. Planificăm să lichidăm acest decalaj prin economii compensatorii: vom face în continuare reduceri la capitolul cheltuieli curente (0,4 procente din PIB) și anticipăm că cheltuielile capitale planificate nu vor fi valorificate pe deplin (0,3 procente din PIB). Noi am rectificat bugetul pe anul 2011 pentru a reflecta aceste schimbări, **aceasta fiind o acțiune prealabilă.**

8. **În acest context, prioritatea noastră imediată este de a inversa derapajele fiscale recente.** Cu acest scop:

- *Noi vom acorda un grad sporit de urgență procesului de reformare a administrării fiscale.* Pentru a asigura atingerea țintelor deficitului bugetar, Ministerul Finanțelor a emis un ordin la începutul lunii noiembrie (**acțiune prealabilă**) Serviciului Fiscal de Stat (SFS) în vederea intensificării controalelor lunare ale contribuabililor cu risc sporit și extinderii programului de conformare voluntară pentru toți contribuabilii mari la capitolele TVA și impozitul pe veniturile salariale. În paralel, până la sfârșitul anului 2011, vom adopta modificări în legislație, care să permită evaluarea indirectă a veniturilor persoanelor fizice în baza activelor deținute și a altor indicatori. Concomitent, SFS va crea o subdiviziune responsabilă care va lucra cu persoanele fizice cu venituri foarte mari și va avea sarcina de a controla declarațiile fiscale relevante, a aplica politica de impozitare și a comunica cu publicul. Mai mult decât atât, până la finele lunii iunie 2012, vom extinde domeniul de activitate al Direcției marilor contribuabili, astfel încât aceasta să acopere cel puțin 50 procente din veniturile fiscale, precum și vom îmbunătăți capacitățile de control ale Direcției, cu accent deosebit pe conformare la capitolul TVA și venituri din salarii. În final, SFS își va revedea și îmbunătăți strategia de conformare pentru anul 2012, cu includerea mai multor sectoare ale economiei.
- *Noi vom reforma mecanismul de alocare a subvențiilor în agricultură pentru a asigura asumarea angajamentelor în limita fondurilor disponibile.* În anul 2011 acceptarea cererilor de subvenționare a fost stopată la 31 octombrie. După modificarea bugetului pe anul 2011 noi vom emite o nouă decizie a guvernului pentru distribuirea noii alocații de 150 milioane de lei pentru finanțarea activităților subvenționate, asigurând astfel acoperirea financiară deplină a cererilor deja acceptate în anul 2011. Ulterior, mecanismul de alocare a subvențiilor va fi modificat conform următoarelor principii: i) numărul de activități subvenționate va fi redus

pentru a permite o mai bună ierarhizare a priorităților privind acordarea ajutorului din partea statului, în particular, vor fi excluse subvențiile pentru fertilizanți și pesticide; ii) cererile pentru acordarea subvențiilor vor fi acceptate după adoptarea hotărârii de Guvern privind domeniul de aplicare și alocarea subvențiilor până la 1 noiembrie a anului bugetar; iii) pentru a asigura credibilitatea alocației bugetare, plata subsidiilor până la 1 noiembrie a anului bugetar va alcătui nu mai mult de 75 procente din suma calculată pentru fiecare cerere, și posibilitatea de ajustare a sumelor rămase neplătite va fi reflectată în contractul cu cel ce primește subvenția; iv) înainte de efectuarea plăților finale de subvenționare, normele de subvenționare vor fi ajustate în funcție de numărul de cereri, astfel încât să fie asigurată corespunderea cu alocația bugetară, și în conformitate cu politicile Ministerului Agriculturii și Industriei Alimentare; v) nu se vor adopta prevederi legislative pentru plata subvențiilor conform cererilor depuse în ciclul anterior. Lista activităților subvenționate în 2012 va fi adoptată de Parlament ca parte a bugetului pentru anul 2012. Până la finele lunii martie 2012 va fi adoptată o hotărâre a Guvernului, în care vor fi respectate principiile stipulate mai sus (**criteriu de performanță structural**).

- *Municipalitatea Chișinăului s-a angajat să elimine arieratele sale acumulate în sectorul de termoficare până la sfârșitul anului 2011 (¶16).*

9. **Bazându-ne pe aceste eforturi, ne propunem ca scop să finalizăm ajustările bugetar-fiscale prin reducerea deficitului bugetar până la circa 0,9 procente din PIB în anul 2012 și $\frac{3}{4}$ procente din PIB pe termen mediu.** Acest nivel ar asigura viabilitatea bugetului, fără a recurge la asistență excepțională din exterior. În conformitate cu strategia noastră bugetar-fiscală generală, consolidarea definitivă a bugetului va fi realizată prin îmbinarea veniturilor suplimentare (0,3 procente din PIB) cu reducerea în continuare a cheltuielilor curente ($1\frac{1}{2}$ procente din PIB), compensată parțial prin majorarea investițiilor (0,7 procente din PIB). Câștigurile semnificative obținute în urma reintroducerii impozitului pe venitul persoanelor juridice (CIT) și din contul ajustării ratelor accizelor vor fi parțial reduse datorită extinderii mecanismului de rambursare a TVA în numerar pe teritoriul întregii țări și datorită pierderilor la impozitele directe din cauza reducerii ponderii fondului de salarizare în PIB. Ca **acțiune prealabilă**, vom adopta bugetul pentru anul 2012 cu un deficit corespunzător celui planificat, care va fi susținut prin politica fiscală și reformele ce țin de cheltuieli (¶10). Pentru a ancora ferm politica bugetar-fiscală pentru perioadele ce vor urma, vom adopta până la sfârșitul lunii iunie 2012 un Cadru Bugetar pe Termen Mediu (CBTM) pentru anii 2013-2015, care va prevedea un deficit bugetar de circa $\frac{3}{4}$ procente din PIB. Fondul de salarii și cheltuielile pentru bunuri și servicii vor fi plafonate, respectiv, la $9\frac{1}{2}$ și $8\frac{3}{4}$ procente din PIB, creându-se spațiu pentru majorarea cheltuielilor capitale până la $6\frac{1}{4}$ procente din PIB până în anul 2015, pe măsură ce se vor îmbunătăți capacitățile de implementare.

10. **Pentru a atinge aceste obiective va fi necesară realizarea consecventă a reformelor cheie care stau la baza strategiei bugetar-fiscale.** Accentul se va pune pe următoarele domenii:

- Prin noul *cadru de responsabilitate fiscală* nou se va introduce un cadru fiscal bazat pe reguli, care va duce la sporirea disciplinei fiscale și îmbunătățirea transparenței. Aceste

principii reprezintă piatra de temelie a legii noi privind finanțele publice și responsabilitatea, care va fi adoptată de Parlament până la sfârșitul lunii martie 2012.

- *O reformă complexă a politicilor fiscale* în corespundere cu ¶12 din SMEFP din 27 iunie 2011 va fi pusă în aplicare până la sfârșitul anului 2011 pentru a crea o bază durabilă pentru venituri și a stimula investițiile. Elementele cheie includ reintroducerea CIT la cota unică de 12 procente (**criteriu de performanță structural**); extinderea mecanismului de restituire a TVA în numerar pentru bunurile investiționale achiziționate după 31 decembrie 2011 asupra teritoriului întregii țări (**criteriu de performanță structural**); și ajustarea unor cote ale accizelor în conformitate cu agenda de integrare în UE. În plus, vom reintroduce impozitul pe venitul persoanelor fizice (PIT) pentru angajații sectorului de elaborare a produselor soft, bazat pe aceleași principii pe care le aplică la plata contribuțiilor de asigurări sociale (două salarii medii pe economie). Mai mult ca atât, municipalitatea Chișinăului intenționează să majoreze impozitul său pe bunurile imobile cu 0.02 puncte procentuale pentru toate categoriile de imobile.
- *Politica noastră privind salariile în sectorul public* va corespunde în anul 2011 acordurilor anterioare. La concret, noi vom implementa politicile de salarizare tergiversate din 2009, așa cum este menționat în MEFP din 14 ianuarie 2010, și așa cum a fost prevăzut în Legea nr. 355 de la finele anului 2009. Fondul de salarizare prevăzut de buget de asemenea va reflecta politicile specificate în noua Lege privind Salarizarea funcționarilor publici, care limitează majorarea fondului de retribuire a muncii pentru funcționarii publici la 12 procente. Aceste politici sunt în conformitate cu ținta noastră privind fondul de salarizare de 8745 milioane de lei pentru anul 2012.
- În cooperare strânsă cu Banca Mondială, noi vom continua să implementăm o reformă cuprinzătoare a *sectorului învățământului*, care este supradimensionat, ceea ce creează impedimente serioase în calea creșterii economice și durabilității bugetar-fiscale. Reforma se va axa pe sporirea calității și eficienței în sector, odată cu reducerea costurilor bugetare nete cu 0,5 procente din PIB la momentul finalizării acesteia. Reforma va primi un impuls suplimentar datorită modificărilor legislației menite să deblocheze optimizarea în continuare a sectorului (¶19 SMEFP din 24 martie 2011). După adoptarea acestor modificări de către Guvern, urmează să solicităm aprobarea lor de către Parlament până la sfârșitul lunii martie 2012 (**criteriu de performanță structural**). Această măsură va veni întru susținerea credibilității bugetului pentru anul 2012, permițând economii de 0,2 procente din PIB după rezervarea fondurilor pentru îmbunătățirea calității și facilitarea reformei. În plus, pentru a asigura în continuare accesul sigur și adecvat la educație, vom stabili ca prioritate a Fondului Rutier pentru anii 2012-2013 reabilitarea drumurilor pe rutele autobuzelor școlare.
- Sporirea *eficienței investițiilor publice* va fi esențială pentru promovarea creșterii economice. Noi deja am revăzut și ierarhizat după gradul de prioritate proiectele de investiții capitale pentru anul 2012 în funcție de viabilitate, potențial de stimulare a creșterii economice și capacitatea existentă de implementare. În afară de aceasta, Ministerul Finanțelor a elaborat

propuneri pentru reformarea mecanismului de alocare a fondurilor pentru cheltuielile capitale în baza aceluiași principii. Noi planificăm să finalizăm aceste propuneri, în consultare cu experții FMI, astfel încât noul mecanism să fie adoptat de guvern până la sfârșitul lunii martie 2012 și să fie pus în aplicare începând cu anul 2013.

- Alte reforme structurale, menite să asigure *raționalizarea utilizării serviciilor de sănătate și îmbunătățirea procedurilor de achiziții publice* se vor realiza în termenii prevăzuți (¶11 din SMEFP din 24 martie 2011). Mai concret, în 2012 mecanismul de acordare a beneficiilor în legătură cu concediul medical va fi îmbunătățit în continuare prin sporirea numărului de zile compensate de patron până la 3 zile; va fi introdusă o plată de 20 lei pentru vizitele primare ale pacienților neasigurați, cu excepția persoanelor din categoriile cele mai vulnerabile și a bolnavilor cu boli cronice; iar Agenția de Achiziții Publice va institui un sistem electronic de recepție a ofertelor de livrare a bunurilor și de prestare a serviciilor.
- În cele din urmă, pentru a asigura credibilitatea fondului de salarizare bugetat, se stabilește pentru bugetul pe anul 2012 o țintă de 208700 poziții în sectorul public și 125900 poziții în sectorul educației la finele anului 2012 (conform țințelor stabilite în ¶19 al SMEFP din 24 martie 2011), cu înghețarea în continuare a procesului de angajare a personalului non-didactic. În acest context, noi vom include în bugetul pentru anul 2012 o prevedere privind stabilirea unui plafon pentru fondul de salarizare în învățământ de 4770 milioane de lei.

B. Politica monetară și valutară

11. **Orientarea actuală a politicii monetare a BNM urmează a fi relaxată, în contextul perspectivelor de diminuare a riscurilor inflaționiste.** Presiunea inflaționistă puternică pe parcursul anului 2011 și excesul substanțial de lichiditate din sistemul bancar au impus pe parcursul anului câteva modificări ale ratei de bază a dobânzii și ale cerințelor privind normele rezervelor obligatorii. Aceste măsuri au ajutat la menținerea inflației sub zece procente. În anul viitor, anticipăm ca diminuarea cererii și reducerea impactului șocurilor anterioare ale prețurilor la produsele alimentare și energie să favorizeze atingerea obiectivului BNM privind inflația de $5 \pm 1\frac{1}{2}$ procente. În consecință, în decembrie-ianuarie BNM a redus ratele de dobândă a politicii monetare cu 150 de puncte de bază și planifică să continue relaxarea treptată a politicii monetare în continuare. În caz dacă perspectivele privind inflația se vor îmbunătăți mai rapid decât s-a anticipat, relaxarea politicii monetare ar putea interveni pe parcursul anului 2012. Acestea fiind spuse, creșterea încă rapidă a agregatelor monetare impune o vigoare continuă. Între timp, BNM trebuie să mențină flexibilitatea ratei de schimb valutar, limitând intervențiile sale pe piața valutară la atenuarea fluctuațiilor eratic.

12. **Aspectele operaționale și juridice ale politicii monetare vor fi actualizate în anul viitor.** Retragerea semnificativă a depozitelor guvernului de la BNM pe parcursul anului 2011 a condus la slăbirea impactului politicii monetare de austeritate, ceea ce a făcut mai dificilă sterilizarea lichidității excesive. Pentru a reduce la minimum astfel de efecte adverse, Ministerul Finanțelor și Banca Națională vor căuta să-și îmbunătățească coordonarea prin reluarea activității Comitetului pentru gestionarea lichidității. În plus, până la sfârșitul anului 2011, BNM va propune modificări la Legea

cu privire la Banca Națională pentru a spori independența acesteia, în corespundere cu cele mai bune practici internaționale, și va crea mecanisme potrivite de control intern asupra guvernării corporative în cadrul BNM.

C. Politica din sectorul financiar

13. **Eforturile de supraveghere ale BNM se vor axa pe diagnosticarea continuă și pe acțiunile de remediere a situației băncilor vulnerabile.**

- Recent, o bancă de mărime mică (Universalbank) depunea eforturi pentru a menține la un nivel adecvat suficiența capitalului și lichiditatea, fiind impusă instituirea regimului de supraveghere specială, urmat de administrarea specială din partea BNM. Până la momentul când banca va fi recapitalizată, BNM planifică să continue , reducerea treptată a volumului de operațiuni ale băncii, în concordanță cu setul de instrumentele de soluționare a problemelor cu care se confruntă băncile, care a fost introdus recent.
- Am luat de pe umerii Băncii de Economii (BEM), în care statul deține pachetul majoritar de acțiuni, povara legată de implicarea acesteia în soluționarea problemei de insolvabilitate a băncii falimentate “Investprivatbank” (¶17, SMEFP din 27 iunie 2011). Acest fapt i-a permis băncii să păstreze un nivel bun al suficienței capitalului, precum și al coeficienților de lichiditate. În vederea consolidării în continuare a băncii, vom soluționa problema insuficienței rezervelor sale pentru a minimiza riscurile de stabilitate bugetar-fiscală și financiară. Mai concret, în consultare cu personalul FMI, BNM va introduce un program de măsuri de remediere care va cuprinde, printre altele, supravegherea îndeaproape a politicilor de creditare și gajare ale băncii și conformarea cu cerințele BNM de gestionare a riscurilor. Implementarea acestor măsuri va fi evaluată în contextul următorului control al BNM la fața locului. Ministerul Finanțelor, prin reprezentanții săi din Consiliul BEM, va insista pe ameliorarea auditului intern și a controlului intern și pe consolidarea supravegherii managementului băncii de către Consiliu.
- Mai general, Guvernul își păstrează angajamentul de a menține BEM viguroasă în contextul pregătirii acesteia pentru privatizare și va examina posibilitatea majorării capitalului băncii în caz dacă va apărea o asemenea necesitate. La sfârșitul lunii ianuarie 2012, Guvernul își va reactiva contractul cu consultantul existent de privatizare și-i va solicita să întocmească un plan de acțiuni și un grafic de privatizare a BEM (**criteriu de performanță structural**).

14. **În paralel, suntem hotărâți să sporim transparența sistemului bancar.** Disputele legale recente—și transferurile dubioase— aferente titlurilor de proprietate din câteva bănci denotă carențe semnificative în cadrul legal existent. Deja au fost implementate câteva modificări ale legislației care reduc substanțial riscul unor asemenea incidente în viitor. Însă deficiența majoră—lipsa de transparență a proprietarilor băncilor—persistă. Acest fapt nu numai instigă la un comportament ilegal și pune în pericol stabilitatea financiară, dar și creează riscuri pentru spălare de bani și evaziune fiscală, precum și invocă temeri privind reputația întregului sistem bancar. Prin urmare, BNM va crea

un grup de lucru care va întruni reprezentanți ai mai multor instituții, în sarcina căruia va fi pusă elaborarea—cu asistența tehnică din partea FMI și a Băncii Mondiale—unor modificări ale legislației în vederea asigurării transparenței depline și dezvăluirii deținătorilor finali ai controlului asupra băncilor, în conformitate cu Principiile de bază de la Basel și cu standardele FATF. Vom elabora aceste modificări până la finele lunii martie 2012 și vom asigura adoptarea acestora de către Parlament până la finele lunii iunie 2012 (**criteriu de performanță structural**).

15. **Măsurile mult întârziate de fortificare a cadrului de restructurare a datoriilor sunt pe punctul de lansare.** Guvernul a aprobat modificările legislației pentru sporirea vitezei și predictibilității executării gajului de către instituțiile creditare și pentru fortificarea stimulentei de restructurare a creditelor neperformante (¶15, SMEFP din 30 iunie 2010). Se preconizează ca acestea să fie adoptate de către Parlament până la sfârșitul lunii martie 2012 (**criteriu de performanță structural modificat**). Mai mult decât atât, cu asistența tehnică din partea Băncii Mondiale și în consultare cu experții FMI, vom încerca să fortificăm și să simplificăm și alte aspecte ale cadrului de insolvență. Modificările cadrului legal în acest domeniu vor fi adoptate de Guvern până la sfârșitul lunii martie 2012. Între timp, vom continua lucrul asupra finalizării cadrului de planificare pentru evenimentele excepționale și optimizării cadrului de supraveghere a sectorului financiar (¶16-18, SMEFP din 24 martie 2011).

D. Reformele structurale

16. **Atingerea stabilității în achitarea facturilor curente din sectorul energetic constituie un deziderat cheie pe termen scurt.** În pofida semnării Memorandumului de înțelegere (MoU) din sectorul energetic, incapacitatea Primăriei Chișinău de a-și onora obligația de a achita facturile către operatorul serviciilor de termoficare Termocom (¶21, SMEFP din 24 martie 2011) a subminat implementarea adecvată a prevederilor MoU și a impus Termocom-ului să contracteze noi împrumuturi bancare pentru a-și achita facturile curente. Acest fapt, în combinație cu presiunea exercitată de Primărie pentru a limita majorarea tarifelor la energia termică, a deteriorat semnificativ poziția financiară a Termocom-ului la începutul unui sezon dificil de încălzire. În vederea soluționării acestor dificultăți:

- Municipality Chișinăului își va reduce cheltuielile și va rambursa arieratele rămase pentru 2011 față de Termocom în sumă de 62 milioane de lei către sfârșitul anului 2011, fără a acumula noi arierate. În acest scop, municipalitatea a identificat deja economii în sumă de 60 milioane de lei, care urmează a fi aprobate de Consiliul municipal. În afară de aceasta, Primarul General al mun. Chișinău a emis o dispoziție care stabilește că plățile pentru Termocom vor fi o prioritate, fiind înghețate toate cheltuielile discreționare până la momentul când arieratele către Termocom precum și facturile curente sunt achitate complet. Această prevedere va fi de asemenea inclusă în bugetul mun. Chișinău pe anul 2012.
- Între timp, Ministerul Economiei, în colaborare cu părțile implicate, va coordona discuții axate pe implementarea unui cadru durabil de achitare a facturilor curente în sectorul de termoficare până la sfârșitul lunii noiembrie 2011. Elementele-cheie ale acestui cadru vor fi

conforme ¶21 al SMEFP din 27 iunie 2011 sau ¶21 al SMEFP din 24 martie 2011. Mai mult ca atât, până la sfârșitul lunii noiembrie 2011, Municipality Chișinăului va asigura prin intermediul organelor de conducere ale Termocom-ului impunerea unei interziceri de a contracta noi împrumuturi bancare până când va fi elaborat proiectul cadrului pentru sectorul energetic. Ministerul Economiei, prin intermediul pachetului său de control, va implementa o restricție similară pentru CET-urile din Chișinău.

- Până la sfârșitul anului 2011, Guvernul va aproba conceptul de restructurare a sectorului energetic și deciziile privind lansarea procesului de restructurare corporativă, financiară și instituțională a acestui sector, elaborate în strânsă colaborare cu Banca Mondială.
- Suplimentar la măsurile adoptate recent pentru asigurarea recuperării cheltuielilor în sectorul de termoficare (¶22, SMEFP din 27 iunie 2011), sub egida Ministerul Economiei vom crea un grup de lucru comun din care vor face parte reprezentanți ai Ministerului Dezvoltării Regionale și Construcțiilor, Ministerului Mediului, Primăriei mun. Chișinău, Termocom-ului, distribuitorului de apă Apă-Canal și reprezentanților societății civile în vederea curmării practicilor persistente de facturare sub nivelul necesar a consumului de apă și elaborării unui cadru de reconciliere a datelor contoarelor comune și individuale de apă rece și apă caldă în Chișinău, până la sfârșitul anului 2011.

17. **Vom continua eforturile în vederea reducerii gradului de implicare a statului în economie.** Până la sfârșitul lunii martie 2012 vor fi adoptate hotărâri de Guvern în vederea reducerii semnificative a listelor de obiective care nu vor fi supuse privatizării și extinderii listei companiilor supuse privatizării în cadrul organizării ordinare de privatizare. De asemenea, în baza rezultatelor activității în derulare de consultare în domeniul privatizării companiei Moldtelecom, până la sfârșitul lunii martie 2012 Ministerul Economiei va propune o foaie de parcurs pentru introducerea participării private în companie și implementarea reformelor sectoriale aferente. În contextul accederii noastre la spațiul aerian comun cu UE, ne aflăm în procesul de transformare a companiei Air Moldova într-o societate pe acțiuni, fiind în continuă căutare de investitori potențiali.

18. **Reformele de reducere a birocrăției, asigurare a competitivității și stimulare a comerțului se încadrează, în linii mari, în parametrii stabiliți.** În primul rând, în august 2011 Guvernul a adoptat o strategie de conformare la standardele veterinare și de inofensivitate ale UE. În al doilea rând, au fost prezentate Parlamentului modificările legislative pentru a liberaliza cerințele privind repatrierea veniturilor din export prin extinderea perioadei de repatriere și reducerea penalităților pentru neconformare. În al treilea rând, Guvernul a aprobat planul de acțiuni de eliminare a barierelor netarifare în calea comerțului identificate de Ministerul Economiei. În cele din urmă, proiectul legii cu privire la controalele de stat în redacție nouă, obiectivul căreia este de a reduce considerabil numărul de controale de stat, sporind concomitent răspunderea, urmează a fi aprobat de Guvern.

19. **Planificăm trecerea în anul 2012 la sistemul de ajutor social bazat pe evaluarea indirectă a veniturilor, cu asigurarea protecției persoanelor eligibile.** Capacitatea îmbunătățită de prestare a serviciilor sociale și organizarea campaniilor permanente de informare au sporit în anul

2011 numărul de cereri și au extins gradul de încadrare în sistemul de *ajutor social* bazat pe evaluarea indirectă a veniturilor până la 70 la sută din beneficiarii potențiali. Menținerea acestei tendințe ne va permite să eliminăm, cu începere din 1 aprilie 2012, vechiul sistem de compensații nominative, cu excepția asistenței care se acordă în prezent persoanelor care au participat la lichidarea consecințelor avariei de la Cernobîl și veteranilor de război. Modificările legislative corespunzătoare vor fi adoptate concomitent cu adoptarea Legii bugetului pe anul 2012. În vederea facilitării acestui proces de tranziție și asistării mai adecvate a grupurilor vulnerabile în contextul majorării prețurilor la resursele energetice, vom întreprinde următoarele măsuri:

- Nivelul minim garantat de venituri va fi majorat până la 640 de lei cu începere de la 1 ianuarie 2012, iar suma totală de ajutor social va fi majorată, de asemenea, cu 23 la sută.
- Alocația pentru perioada rece a anului va fi majorată până la 150 de lei pe lună. Mai mult decât atât, vom autoriza aprobarea alocațiilor pentru perioada rece a anului în lunile noiembrie și decembrie 2011 pentru familiile care vor deveni eligibile pentru această alocație din ianuarie 2012, odată cu aprobarea nivelului minim garantat majorat. De asemenea, toate gospodăriile eligibile pentru alocația pentru perioada rece a anului vor beneficia de un suport suplimentar de 50 lei pe lună în perioada noiembrie 2011 - martie 2012.
- În cele din urmă, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei va aloca mijloace financiare suplimentare în vederea consolidării capacității acestuia de a procesa prompt cererile de *ajutor social* în vederea asigurării unui acces adecvat la asistența socială.

20. **Concomitent, vom continua să descurajăm dependența excesivă de ajutorul social, promovând o piață a muncii activă și flexibilă.** Modificările legislative adoptate în luna iulie 2011 au condiționat accesul la asistență socială pentru șomeri, ajutorul de șomaj fiind acordat șomerilor care sunt în căutare activă de un loc de muncă și care n-au refuzat nici o ofertă. Indemnizația de șomaj se bazează pe salariul efectiv, spre deosebire de practica anterioară când se baza pe salariul mediu din economie, iar perioada obligatorie de vechime în muncă a fost majorată de la șase luni la nouă luni, pentru obținerea ajutorului de șomaj. Pe viitor, vom examina posibilitatea de a obliga beneficiarii indemnizațiilor de șomaj să participe la lucrări publice. Legislația prin care va fi realizată decuplarea nivelului de salarizare din economie de salariul minim garantat, care urmează a fi adoptată de Parlament până la sfârșitul anului 2011, va reduce rigiditatea stabilirii salariilor, promovând remunerarea muncii pe bază de merit în întreaga economie. În cele din urmă, Ministerul Muncii, Protecției Sociale și Familiei urmează să finalizeze analiza în derulare și să adopte un plan de acțiuni în vederea corelării altor prestații și plăți sociale la nivelul de venituri, testat indirect, până la sfârșitul lunii iunie 2012.

21. **Pentru a încuraja creșterea economică și a promova reducerea sărăciei, vom adopta o nouă Strategie națională de dezvoltare pe termen mediu (2012-2020).** Termenul strategiei anterioare (2008-2011) expiră la sfârșitul acestui an. Noua strategie—bazată pe contribuțiile ministerelor de ramură și ale agențiilor guvernamentale—va fi adoptată de Parlament până la finele lunii martie 2012, după consultări active cu societatea civilă și partenerii noștri externi. Strategia cuprinde șapte domenii prioritare de reformare și dezvoltare: învățământ, acces la finanțare,

infrastructura drumurilor, reglementarea mediului de afaceri, eficiența energetică, sistemul de justiție și asistența socială. Pe măsura implementării acestei strategii se așteaptă ca PIB-ul să crească cu 12 puncte procentuale în perioada de nouă ani și, până în anul 2020, să fie redusă rata sărăciei până la nivelul de sub 15 la sută.

E. Monitorizarea Programului

22. Programul va fi monitorizat pe baza revizuirilor semi-anuale, acțiunilor prealabile, criteriilor de performanță cantitative și a țintelor indicative, precum și pe baza criteriilor de performanță structurale. Etapele achiziționărilor în cadrul programului și calendarul revizuirilor sunt expuse în tabelul 1 al prezentului Memorandum. Lista criteriilor de performanță cantitative și a țintelor indicative va rămâne la fel ca și în alineatul 27 al MEFP din 14 ianuarie 2010, cu excepția faptului că obiectivul privind baza monetară nu mai este aplicat după 31 martie 2011. Solicităm modificarea criteriului de performanță pentru deficitul total de casă al guvernului general pentru finele lunii martie 2012 (Tabelul 2). Mai mult decât atât, propunem noi criterii de performanță și ținte indicative pentru 30 septembrie 2012 și 31 decembrie 2012. Acțiunile prealabile pentru finalizarea celei de a patra revizui, precum și criteriile de performanță structurale existente și propuse sunt incluse în Tabelul 3. Acordurile vizând criteriile de performanță cantitative incluse în prezentul Memorandum sunt descrise detaliat în Memorandumul tehnic de înțelegere (TMU), anexat. La fel, este propusă o modificare a coeficientului de ajustare a plafonului vizând deficitul general de numerar, astfel încât investițiile finanțate din surse interne să poată acoperi insuficiența de investiții finanțate din surse externe, concomitent asigurând prevenirea creșterii cheltuielilor curente (TMU ¶25).

Tabelul 1. Moldova: Debursarea fondurilor și termenii de efectuare a revizuirilor în conformitate cu aranjamentele ECF/EFF ¹

Data disponibilității ²	Condiții	(milioane de DST)			Procent din cotă		
		Total	din care		Total	din care	
			ECF	EFF		ECF	EFF
29 ianuarie 2010	Aprobarea programului de către Consiliul de directori executivi al FMI	60.00	40.00	20.00	48.70%	32.5%	16.2%
16 iulie 2010	Respectarea criteriilor de performanță la finele lunii martie și finalizarea primei revizuri	60.00	40.00	20.00	48.70%	32.5%	16.2%
6 aprilie 2011	Respectarea criteriilor de performanță la finele lunii septembrie și finalizarea celei de-a doua revizuri	50.00	40.00	10.00	40.58%	32.5%	8.1%
13 iulie 2011	Respectarea criteriilor de performanță la finele lunii martie și finalizarea celei de-a treia revizuri	50.00	20.00	30.00	40.58%	16.2%	24.4%
31 decembrie 2011	Respectarea criteriilor de performanță la finele lunii septembrie și finalizarea celei de-a patra revizuri	50.00	16.96	33.04	40.58%	13.8%	26.8%
30 iunie 2012	Respectarea criteriilor de performanță la finele lunii martie și finalizarea celei de-a cincea revizuri	50.00	13.92	36.08	40.58%	11.3%	29.3%
31 decembrie 2012	Respectarea criteriilor de performanță la finele lunii septembrie și finalizarea celei de-a șasea revizuri	49.60	13.92	35.68	40.26%	11.3%	29.0%
Total		369.60	184.80	184.80	300.0%	150.0%	150.0%

Sursă: Estimările și prognozele personalului FMI.

Notă: Suma totală în valoare de 95 milioane de DST, alocată în cadrul ECF, a fost debursată Ministerului Finanțelor pe contul BNM, pentru susținere bugetară. Această sumă a fost împărțită între primele trei achiziții, după cum urmează: (i) 40 milioane de DST din prima procurare; (ii) 40 milioane de DST din a doua procurare și (iii) 15 milioane de DST din a treia procurare.

1/ Cota Moldovei este egală cu 123.2 milioane de DST.

2/ Pentru debursările din trecut sunt indicate datele efective. Pentru debursările preconizate sunt indicate cele mai timpurii date.

Tabelul 2. Moldova: Criteriile cantitative de performanță și țintele indicative, decembrie 2010-decembrie 2012 1/
(cumulativ de la începutul anului calendaristic, în milioane de lei moldovenești, dacă nu este indicat altfel)

	2010		2011						2012									
	31 dec.		31 mar.		30 iunie		30 sep.		31 dec.		31 mar.		30 iunie		30 sep.		31 dec.	
	Ținte indicative		Criterii de performanță		Ținte indicative		Criterii de performanță		Ținte indicative		Criterii de performanță		Ținte indicative		Criterii de performanță		Ținte indicative	
	de program	program ajustat	de program	program ajustat	de program	program ajustat	de program	program ajustat	de program	program	de program	revizuit	de program	revizuit	de program	de program		
1. Criterii cantitative de performanță																		
Plafon privind deficitul total de casa al guvernului general 2/																		
Efectiv	3,596	3,491	685	610	994	1,121	1,119	1,093	1,596	218	312	470	505	673	837			
		1,786		518		1,363		1,407										
Plafon privind activele interne nete ale BNM (stoc) 2/																		
Efectiv	-6,224	-5,609	-5,594	-5,051	-7,003	-6,531	-6,509	-6,137	-6,500	-6,190		-5,754	-5,949	-6,170	-5,856			
		-7,049		-7,090		-6,781		-6,551										
Nivelul minim al stocului rezervelor internaționale nete ale BNM (stoc, milioane dolari SUA) 2/ 3/																		
Efectiv	1,464	1,414	1,430	1,423	1,603	1,565	1,707	1,677	1,730	1,706		1,682	1,702	1,176	1,821			
		1,594		1,614		1,652		1,699										
Plafon privind contractarea sau garantarea datoriilor externe neconcesionale de către guvernul general (milioane dolari SUA) 3/																		
Efectiv	125		50		80		80		80	80		80		80		80		
	28		0		0		0											
2. Criterii permanente de performanță																		
Plafon privind acumularea arieratelor la plăți externe (milioane dolari SUA) 2/																		
Efectiv	0		0		0		0		0	0		0		0		0		
	0		0		0		0											
3. Tinte indicative																		
Plafonul privind modificarea arieratelor la cheltuielile interne ale guvernului general																		
Efectiv	-107		0		-25		-50		-50	0		-24	-12	-24	-24			
	-187		63		1		-41											
Plafonul privind fondul de retribuire a muncii al guvernului general																		
Efectiv	7,550		1,830		4,064		5,807		7,844	2,028		4,538	4,628	6,650	8,745			
	7,317		1,767		3,939		5,677											
Nivelul minim privind cheltuielile sociale prioritare ale guvernului general 4/																		
Efectiv	9,634		2,369		4,933		7,391		10,457	2,590	2,482	5,179	5,181	7,852	10,696			
	9,717		2,403		5,118		7,657											
De referință:																		
Granturi bugetare în cadrul asistenței macro-financiare din partea CE (milioane EURO)																		
Efectiv	50		0		20		20		50	0		0	0	0	0			
	40		0		0		20											
Granturi pentru susținerea bugetului																		
Efectiv	...		...		...		797		1,488	236	288	236	288	506	981			
							549											
Programele oficiale de susținere a bugetului și a proiectelor prin granturi și împrumuturi ale Comisiei Europene și Bancii Mondiale (milioane dolari SUA)																		
Efectiv	232		20		88		126		201	30		40	59	91	160			
	180		13		50		96											
Împrumuturi pentru proiecte finanțate din exterior																		
Efectiv	1,070		299		834		1,117		1,331	165	52	350	373	551	748			
	619		132		368		719											
Alte cheltuieli capitale 5/																		
Efectiv	...		...		...		...		...	448		793		1,714	3,000			
Rata rezervelor obligatorii																		
Efectiv	8		8		11		14		14	14	14	14		14	14			
	8		11		11		14											

Surse: Autoritățile Moldovei și estimările și prognozele personalului FMI

1/ Coloanele 'de program' până în iunie 2012 se referă la țintele în vigoare în timpul revizuirii a treia din cadrul programului; coloanele 'program ajustat' se referă la țintele programului ce includ ajustările definiții în TMU; coloanele 'revizuit' se referă la țintele modificate, dacă au fost, în timpul revizuirii a patra.

2/ Ajustările se aplică la plafonul deficitului total de casă al guvernului general, la plafonul activelor interne nete, la nivelul minim al rezervelor internaționale nete și la plafonul bazei monetare. Ținta indicativă asupra bazei monetare a fost eliminată după luna martie 2011.

3/ Ținta programului bazată pe ratele de schimb prevăzute de program.

4/ Cheltuielile sociale prioritare ale bugetului guvernului general reprezintă o sumă a cheltuielilor esențiale și recurente, direcționate pentru asistență socială.

5/ Definite ca: cheltuieli capitale totale minus împrumuturile pentru proiecte finanțate din exterior.

Tabelul 3. Moldova: Acțiuni prealabile și criteriile de performanță structurală pentru revizuirea a 4-a

Măsuri	Termene	Situația	Obiective
Acțiuni prealabile pentru revizuirea a 4-a			
Adoptarea în Parlament a rectificării bugetului pentru 2011 cu o țintă a deficitului conformă cu obiectivele programului (¶7). 1/	AP		A menține în 2011 ajustarea bugetar-fiscală conform parametrilor stabiliți.
Ministerul Finanțelor va emite un ordin Serviciului Fiscal de Stat în vederea intensificării controalelor lunare ale contribuabililor cu risc sporit și extinderii programului de conformare voluntară pentru toți contribuabilii mari la capitolele TVA și impozitul pe veniturile salariale (¶8). 1/	AP		A depăși vulnerabilitatea la capitolul venituri în raport cu performanța întregii economii.
Adoptarea în Parlament a bugetului pentru 2012 cu o țintă a deficitului conformă cu obiectivele programului, susținută prin reforme ale politicii fiscale și la nivel de cheltuieli (¶9). 1/	AP		A menține viteza programată a ajustării bugetar-fiscale structurale.
Criterii de performanță structurale			
Consolidarea și administrarea bugetar-fiscală			
Reintroducerea impozitului pe venitul din activitatea de întreprinzător la o cotă unică de 12 procente (¶12). 2/	31-Dec-11		Majorarea veniturilor fiscale.
Aprobarea la Guvern a mecanismului de alocare a subvențiilor în agricultură pentru a asigura asumarea angajamentelor în limita fondurilor disponibile (¶8). 1/	31-Mar-12	Criteriu propus	Controlul asupra cheltuielilor și menținerea disciplinei fiscale.
Aprobarea în Parlament a amendamentelor legale în vederea continuării reformei în sectorul educației (¶10). 1/	31-Mar-12	Criteriu propus	Susținerea credibilității bugetului pentru 2012.
Stabilitatea financiară			
Aprobarea de către Parlament a modificărilor la legislație care vor facilita procesul de restructurare a datoriilor compromise ale băncilor și procedurile de executare a gajului (¶18). 1/	30-Sep-11	Întârziat. Propus pentru modificare pentru finele lui martie	A asana bilanțurile băncilor și a reduce obstacolele structurale pentru creditarea bancară.
Aprobarea în Parlament a amendamentelor legale în vederea consolidării procesului de dezvăluire a proprietarilor băncilor (¶14). 1/	30-Jun-12	Criteriu propus	Sporirea transparenței în sectorul bancar, pentru a întări încrederea deponenților și a preveni pe viitor atacurile raider.
Susținerea creșterii economice și diminuarea riscurilor bugetar-fiscale			
Adoptarea amendamentelor cu caracter legislativ și regulatoriu pentru introducerea unei plăți minime de 40 la sută din valoarea facturii lunare de încălzire și fixarea datei de 1 august drept termen legal pentru achitarea tuturor facturilor de încălzire pentru sezonul de termoficare încheiat, precum și majorarea plății pentru agentul termic pentru apartamentele debrășate de la sistemul centralizat de încălzire de la 5 la 20 procente din valoarea medie a facturii de încălzire a locatarilor blocului (¶22). 2/	30-Sep-11	Realizat	De a asigura stabilitatea financiară a companiilor de termoficare și efectuarea plăților curente pentru gazul natural importat.
Extinderea mecanismului de restituire a TVA la procurarea de noi bunuri investiționale (cu excepția clădirilor și autoturismelor) pe întreg teritoriul țării (¶12). 2/	31-Dec-11		Promovarea noilor investiții și crearea unui regim echitabil de impozitare pentru toate companiile
Guvernul va adopta o hotărâre de a reactiva contractul cu consultantul de privatizare BNP Paribas și-i va solicita să întocmească un plan de acțiuni și un grafic de privatizare a Băncii de Economii (¶13). 1/	31-Jan-12	Criteriu propus	Promovarea procesului de luare a deciziilor la Banca de Economii în baza criteriilor economiei de piață.

¹ Numărul paragrafului se referă la paragraful corespunzător din MSPEF din 12 ianuarie 2012.

² Numărul paragrafului se referă la paragraful corespunzător din MSPEF din 27 iunie 2011.

MEMORANDUMUL TEHNIC DE ÎNȚELEGERE

1. Prezentul Memorandum tehnic de înțelegere (TMU) are drept scop definirea variabilelor determinate de țintele cantitative (acțiuni prealabile, criteriile de performanță și ținte indicative) stabilite de Memorandumul cu privire la politicile economice și financiare (MEFP) și descrierea metodelor care urmează a fi utilizate pentru evaluarea performanței programului în raport cu aceste ținte.

A. Țintele cantitative ale Programului

2. Programul va fi evaluat în baza criteriilor de performanță și țăntelor indicative referitoare la:

- plafonul privind deficitul de casă total al guvernului general;
- plafonul privind activele interne nete (AIN) ale Băncii Naționale a Moldovei (BNM);
- nivelul minim al stocului rezervelor internaționale nete (RIN) ale BNM;
- plafonul privind contractarea sau garantarea datoriilor externe ne-concesionale de către guvernul general;
- plafonul privind acumularea arieratelor la plăți externe de către guvernul general (continuu);

Țintele indicative stabilite se referă la:

- plafonul privind baza monetară (aplicat până la data de raportare - 31 martie 2011, ulterior nu va mai fi aplicabil);
- plafonul privind modificarea arieratelor la cheltuielile interne ale guvernului general;
- plafonul privind fondul de salarizare al guvernului general;
- nivelul minim privind cheltuielile sociale prioritare ale guvernului general.

B. Parametrii inițiali ai Programului

3. Pentru scopurile monitorizării programului, componentele bilanțului contabil BNM exprimate în dolari SUA vor fi evaluate la cursul de schimb stabilit de program. Cursul de schimb stabilit de program pentru leul moldovenesc (MDL) în raport cu dolarul SUA este fixat la 12,3000 lei pentru un dolar SUA. Pentru scopurile programului, sumele denuminate în alte valute vor fi convertite în dolari SUA prin aplicarea cursurilor de schimb încrucișate de la sfârșitul lunii septembrie 2009, publicate pe Website-ul FMI <http://www.imf.org>, inclusiv US\$/EUR = 1.4643, JPY/US\$ = 89.7700, CHF/US\$ = 1.0290, US\$/GBP = 1.6113, CNY/US\$ = 6.8290, SDR/US\$ = 0.631164.

C. Definiții instituționale

4. Definiția bugetului **guvernului general** include bugetele de nivel central și local. Bugetul guvernului central include bugetul de stat (inclusiv fondurile speciale, mijloacele speciale și proiectele finanțate din surse externe), bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală. **Bugetele locale** includ fondurile speciale, mijloacele speciale și proiectele finanțate din surse externe. Nu se permite crearea de fonduri speciale sau extrabugetare noi pe durata programului. Vor fi excluse din această definiție orice entități de stat care au un statut juridic separat.

D. Definițiile din Program

5. **Rezervele internaționale nete (RIN) ale BNM** în valute convertibile sunt definite ca diferența dintre rezervele brute și obligațiunile ce reprezintă rezervele autorităților străine în valută convertibilă. Pentru scopurile de monitorizare a acestui program, rezervele brute ale BNM includ aurul monetar, disponibilitățile de DST, mijloacele rezervate la FMI și disponibilitățile de valută convertibilă aflate în posesia sau sub controlul BNM, inclusiv disponibilitățile de hârtii de valoare denominate în valute convertibile, care pot fi utilizate liber pentru achitări la efectuarea tranzacțiilor internaționale, - toate fiind calculate reieșind din prevederile programului la rate de schimb bilaterale. Din activele de rezervă se exclud subscrierile de capital la instituțiile financiare străine, activele ne-financiare pe termen lung, mijloacele debursate de Banca Mondială sau alte instituții internaționale, destinate re-creditării și implementării proiectelor, activele în valute neconvertibile și activele de rezervă depuse drept gaj sau altfel grevate, precum și cererile în valută străină rezultate din tranzacțiile cu active derivative (contracte de tip futures, forward, swap sau opțiuni). Pasivele de rezervă în valute convertibile includ, prin definiție, utilizarea creditului FMI de către BNM, și pasivele BNM în valute convertibile față de nerezidenți cu scadența inițială de până la un an și un an. Obligațiunile care apar din utilizarea creditului Fondului de către BNM nu includ obligațiunile ce apar din utilizarea alocației SDR și utilizarea creditului FMI de către guvernul general. Din pasivele de rezervă se exclud pasivele cu scadența inițială mai mare de un an.

6. **Baza monetară** include banii în circulație (din afară băncilor), numerarul în casele băncilor, totalul rezervelor obligatorii și soldurile aflate la conturile corespondente în lei ale băncilor la BNM. Pentru scopurile evaluării respectării obiectivelor-țintă stabilite în program, valoarea bazei monetare va fi calculată ca media aritmetică a valorilor sale pentru ultimele cinci zile lucrătoare, înainte de și inclusiv data de control din program.

7. **Activele externe nete (AEN) ale BNM** includ rezervele brute în valute convertibile (conform definiției din parag.5) plus activele externe în valute neconvertibile, mijloacele debursate de Banca Mondială sau alte instituții internaționale, destinate pentru re-creditare și implementarea proiectelor, precum și activele externe gajate sau grevate într-un alt mod, inclusiv creanțele în valută străină rezultate din tranzacțiile cu activele derivative și alte active externe nete, minus obligațiunile în valută străină ale BNM față de nerezidenți.

8. **Activele interne nete (AIN) ale BNM** sunt definite ca diferența dintre baza monetară (vezi definiția din pct.6) și activele externe nete ale BNM. Pentru scopurile evaluării respectării obiectivelor-țintă stabilite în program, valoarea AIN va fi calculată ca media aritmetică a valorilor sale pentru ultimele cinci zile lucrătoare, înainte de și inclusiv data de control din program.

9. Pentru scopurile calculării deficitului de casă total al bugetului guvernului general, **creditarea netă de către sistemul bancar** a guvernului general include datoria guvernului general față de sectorul bancar (cu excluderea creanțelor aferente dobânzilor acumulate, plăților fiscale și contribuțiilor sociale ale băncilor comerciale, precum și excluderea creditelor acordate de băncile comerciale din contul creditelor externe), plus overdraft-urile, creditele directe și disponibilitățile de valori mobiliare de stat, minus depozitele guvernului general (cu excluderea dobânzii calculate la depozitele guvernului și cu includerea conturilor proiectelor finanțate din surse externe)¹. Ministerul Finanțelor va pune la dispoziție datele cu privire la valorile mobiliare de stat deținute și datele vizând proiectele finanțate din surse externe.

10. **Plafoanele asupra deficitului de casă total al bugetului guvernului general** sunt cumulative de la începutul anului calendaristic și vor fi monitorizate **din punct de vedere al finanțării** după următoarele componente: creditul net al sistemului bancar acordat guvernului general, plus volumul net al valorilor mobiliare plasate de guvernul general în afara sistemului bancar național, plus alte credite nete acordate guvernului general de sectorul nebancaer al țării, plus mijloacele obținute de guvernul general din contul debursărilor datoriei externe² pentru susținerea directă a bugetului și pentru implementarea proiectelor specifice, minus rambursările efectuate, precum și veniturile din privatizare obținute în rezultatul vânzării activelor guvernului general, după deducerea costurilor direct asociate cu vânzarea acestor active.

11. **Valorile mobiliare de stat** sub formă de instrument financiar cu cupon se vând la valoarea lor nominală și vor fi tratate în conturile bugetului drept instrumente de finanțare, prin înregistrarea sumelor de facto obținute de la cumpărători. La data răscumpărării, valoarea de vânzare (nominală) va fi înregistrată ca amortizare, iar plata cupoanelor va fi înregistrată ca achitare a dobânzilor la datoria internă.

12. **Plafoanele vizând datoria externă** se aplică la contractarea sau garantarea de către guvernul general, sau orice altă structură din numele guvernului general, a (i) datoriei externe pe termen scurt (cu scadența inițială până la și inclusiv un an) și (ii) contractarea sau garantarea datoriei neconcesionale pe termen mediu și lung cu scadența inițială mai mare de un an.

Datoria denominată în alte valute decât dolarul SUA va fi convertită în dolari SUA la ratele de schimb bilaterale prevăzute de program. Plafoanele datoriei nu vor fi aplicate la (i) creditele clasificate drept obligațiuni internaționale de rezervă ale BNM, (ii) modificările gradului de îndatorare rezultate din creditele refinanțate și operațiunile de reeșalonare a datoriei existente, (iii) creditele de la instituțiile financiare internaționale (IFI), inclusiv creditele FMI.

---

¹ La calculul creditului net al sistemului bancar către al bugetul guvernului general, se exclud următoarele conturi: 1731, 1732, 1733, 1735, 1761, 1762, 1763, 1801, 1802, 1805, 1807, 2711, 2717, 2721, 2727, 2732, 2733, 2796, 2801 și 2802.

² Datoria se determină în conformitate cu referința 3, mai jos.

13. Pentru scopurile de program, noțiunea de **datorie** are sensul definit în punctul 9 al *Ghidului privind criteriile de performanță aferente datoriei externe* (decizia Consiliului Directorilor FMI nr. 12274, adoptată la 24 august 2000 și modificată la 31 august 2009)³. Această definiție se aplică și la angajamentele contractate sau garantate pentru care nu a fost primită valoarea, precum și la datoria privată pentru care s-au acordat garanții oficiale și care, în consecință, constituie o obligațiune a sectorului public. Sunt excluse din această definiție creditele obișnuite de import-export, definite ca obligațiuni care apar în legătură cu acordarea directă, în activitatea comercială obișnuită, a creditului de la un furnizor la un cumpărător, adică când plata pentru bunuri și servicii este efectuată la un moment care diferă de momentul schimbării dreptului de proprietate asupra acestor bunuri și servicii. Aranjamentele de creditare a importului cuprinse de această excludere, sunt auto-amortizabile; ele conțin limite pre-specificate pentru sumele incluse și perioade de efectuare a plăților; ele nu implică emiterea de valori mobiliare.

14. Pentru scopurile programului, **garantarea** unei datorii apare din orice angajament legal explicit al guvernului general sau al BNM, sau a oricărei alte instituții ce acționează din numele guvernului general de a deservi o astfel de datorie în cazul neachitării din partea recipientului (se includ atât plățile în numerar și cele în natură), sau din orice obligațiune legală sau contractuală implicită de finanțare parțială sau integrală a unui deficit de mijloace a părții ce a luat împrumutul.

15. Concesionalitatea va fi calculată prin aplicarea unor rate de scont specifice pentru fiecare valută, în baza ratelor de dobândă comerciale de referință (CIRR) ale OECD, și ținându-se cont de toate detaliile acordului de împrumut, inclusiv scadența, perioada de grație, graficul de achitare, comisionul inițial și comisioanele de gestiune. Media CIRR pe zece ani va fi utilizată ca rată de scont pentru evaluarea concesionalității creditelor cu scadența inițială de cel puțin 15 ani, iar media CIRR pe șase luni va fi utilizată pentru evaluarea concesionalității creditelor cu scadența inițială de mai puțin de 15 ani. Atât la media pe zece ani, cât și la cea pe șase luni vor fi plusate următoarele marje: 0,75 procente pentru perioada de rambursare mai mică de 15 ani; 1 procent pentru perioada de 15-19 ani; 1,15 procente pentru perioada de 20-30 ani și 1,25 procente pentru perioada de mai mult de 30 ani. Elementul de grant al împrumutului poate fi calculat utilizând calculatorul concesionalității accesibil pe Website-ul FMI <http://www.imf.org>.⁴ Pentru scopurile programului, o datorie este concesională dacă include un element de grant de cel puțin 35 procente, calculat în modul următor: elementul de grant a unei datorii este diferența dintre valoarea prezentă (VP) a datoriei și valoarea ei nominală, exprimată ca procentaj din valoarea nominală a datoriei. La calculul VP a datoriei la momentul contractării ei se utilizează reducerea valorii șirului viitor de plăți aferente deservirii acestei datorii. Ratele de scont utilizate pentru acest scop sunt ratele CIRR publicate de OECD.

---

³ Datoria este definită ca un angajament curent, nu extraordinar, survenit în baza unei obligațiuni contractuale prin furnizarea unei valori, fie sub formă de active (inclusiv monetare) sau servicii, și care solicită de la cel obligat să efectueze una sau mai multe plăți sub formă de active (inclusiv monetare) sau servicii, la un moment dat în viitor; aceste plăți vor fi deduse din suma principalului și/sau dobânzilor aferente contractului. Vor fi considerate datorii - arieratele, penalitățile și prejudiciile pronunțate de organele judiciare, rezultate în urmă neonorării unor plăți prevăzute de obligațiunile contractuale de stingere a datorii. Neachitarea unor plăți aferente unor angajamente care, conform acestei definiții, nu se consideră datorii (de exemplu, achitarea la momentul livrării) nu va duce la majorarea datoriei.

⁴ Actualmente disponibil la adresa <http://www.imf.org/external/np/pdr/conc/calculator/default.aspx>.

16. Pentru scopurile programului, **arieratele la plata datoriei externe** vor include toate angajamentele de deservire a datoriei ce au expirat (se au în vedere plățile de rambursare a sumei principale a împrumutului sau de achitare a dobânzii, luându-se în considerare perioadele de grație din contract) care apar în legătura cu orice datorie contractată sau asumată de Guvernul central sau de BNM, sau de orice altă instituție care acționează din numele Guvernului central. **Plafonul privind arieratele noi la plățile externe** va fi aplicat permanent, pe întreaga durată a Programului. Plafonul nu se va aplica față de arieratele la plata datoriei externe care vor rezulta din renegocierea datoriei externe cu creditorii externi, inclusiv cu creditorii Clubului de la Paris; și în mod specific față de arieratele la plățile externe în cazul în care creditorul este de acord cu amânarea plăților pe parcursul negocierilor.

17. Pentru scopurile programului, **arieratele la cheltuieli** ale guvernului general sunt definite ca obligațiuni de plată ce nu pot fi contestate (în cadrul sau în afara organelor judecătorești) și care trebuie să fie achitate, însă plata lor se reține cu mai multe de 30 zile. Acestea pot să apară la orice articol de cheltuieli, inclusiv transferuri, deservirea datoriei, salarii, pensii, achitarea consumului de energie sau plata pentru bunuri și servicii. Arieratele acumulate reciproc între bugetul de stat, bugetele guvernelor locale, bugetul asigurărilor sociale de stat și fondurile de asigurare obligatorie de asistență medicală - nu se includ în plafonul privind arieratele aferente cheltuielilor bugetului guvernului general.

18. **Cheltuielile de personal ale guvernului general** se definesc ca suma cheltuielilor bugetare pentru salarii și recompense ale angajaților din sectorul public. Acest fond va include cheltuielile curente raportate la categoria „Salarii” în bugetul guvernului general, potrivit clasificării de program a bugetului anual, cu excepția salariilor angajaților CNAS și CNAM⁵.

19. **Cheltuieli sociale prioritare ale bugetului guvernului general** se definesc ca suma cheltuielilor periodice pentru asistența socială, ajutoarele de șomaj și plata pensiilor, precum și 95 procente de la cheltuielile pentru ocrotirea sănătății.

E. AJUSTORI

20. Ajustorii stabiliți în acest TMU se vor aplica pentru a evalua respectarea țintelor cantitative din program începând cu sfârșitul lunii martie 2010.

21. **Plafonul deficitului total de casă** al bugetului guvernului general va fi majorat cu suma mijloacelor în numerar utilizate pentru recapitalizarea BNM, sau va fi majorat cu valoarea nominală a valorilor mobiliare de stat emise pentru același scop.

22. **Plafonul deficitului total de casă** al bugetului guvernului general va fi ajustat în sus – adică deficitul bugetar planificat va fi majorat - cu valoarea netă a valorilor mobiliare de stat emise Băncii de Economii în contextul lichidării Investprivatbank și înregistrate drept cheltuieli bugetare curente.

23. **Plafonul deficitului total de casă** al bugetului guvernului general va fi ajustat în sus (în jos) – adică deficitul bugetar planificat va fi majorat (reduc) - cu diferența totală (în plus

---

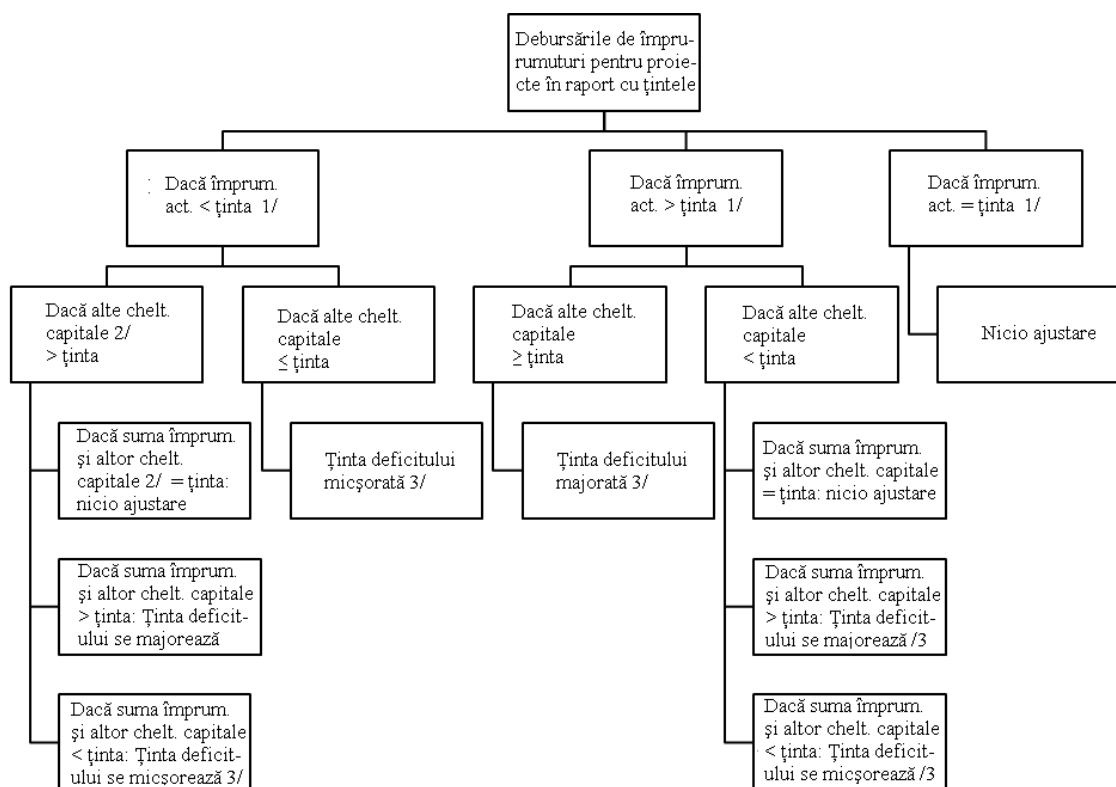
⁵ La calculul cheltuielilor totale de personal ale guvernului general, vor fi utilizate următoarele conturi ale guvernului central, local, și fondurilor speciale, din sistemul Trezorerial al Ministerului Finanțelor: 111, 112 și 116.

sau minus) dintre granturile bugetare efectiv debursate din asistența macro-financiară acordată de Comisia Europeană (CE) și cele programate.

24. Mai mult ca atât, de la finele lunii septembrie 2011, **plafonul deficitului total de casă** al bugetului guvernului general va fi ajustat în sus (în jos) - adică deficitul bugetar planificat va fi majorat (reduc) – cu diferența (în plus sau minus) dintre volumul total al granturilor pentru susținerea bugetului efectiv debursate și cele programate, excluzând asistența macro-financiară acordată de Comisia Europeană. Ajustarea în sus se plafonează la 250 milioane lei.

25. **Plafonul deficitului total de casă** va fi ajustat prin micșorare (prin majorare), cu alte cuvinte, deficitul bugetar planificat va fi redus (majorat), pornind de la debursarea mai mică (mai mare) a mijloacelor programate din debursările pentru proiectele finanțate din exterior, după cum este specificat în Tabelul 2 din MEFP. Începând cu sfârșitul lunii martie 2012, ajustarea prin micșorare (prin majorare) a plafonului deficitului va fi redusă cu suma cheltuielilor capitale finanțate din alte surse în exces (insuficient) în raport cu alocațiile preconizate pentru fiecare dată-țintă. Din cauza decalajului în monitorizare, ajustarea netă prin micșorare este plafonată la o pătrime din suma programată a împrumuturilor pentru proiectele finanțate din surse externe. Ajustarea netă prin majorare se va limita la suma echivalentă cu 25 milioane de dolari S.U.A., calculată la ratele de schimb prevăzute în program. Diagrama 1 ilustrează pe etape procesul de aplicare a acestui ajustor.

Diagrama 1. Aplicarea ajustorului descris în paragraful 25

1/ "Ținta" se referă la ținta de program.

2/ "Alte cheltuieli capitale" înseamnă cheltuielile capitale totale minus împrumuturile pentru proiectele finanțate din surse externe.

3/ Plafoanele se aplică asupra reducerii sau majorării țintei deficitului, așa cum e descris în parag. 25.

26. Plafonul **bazei monetare** va fi ajustat în jos (sus) și plafonul activelor interne nete ale BNM va fi ajustat în jos (sus) în mod simetric la orice reducere (majorare) în coeficientul rezervelor obligatorii la depozitele băncilor comerciale denumite în lei. Suma ajustării va fi calculată prin înmulțirea modificării în coeficientul rezervelor obligatorii la suma depozitelor și obligațiunilor băncilor comerciale în lei supuse cerințelor privind rezervele obligatorii.

27. Nivelul minim al RIN ale BNM va fi redus și plafonul AIN ale BNM va fi majorat în mod simetric reieșind din insuficiența granturilor și împrumuturilor oficiale externe de la CE și Banca Mondială, plafonat până la suma echivalentă a 50 milioane de dolari americani. În scopurile acestei definiții, pentru calcularea sumelor granturilor și împrumuturilor, se vor aplica cursurile de schimb din program.

F. Cerințele de raportare

28. Datele macroeconomice necesare pentru evaluarea respectării criteriilor de performanță, țintelor indicative și indicatorilor de bază, vor fi oferite personalului Fondului, inclusiv, dar nu numai, datele specificate în Tabelul 1. Autoritățile vor prezenta cu promptitudine colaboratorilor Fondului orice revizuire în date.

Tabelul 1. Moldova: Datele raportate personalului FMI

<i>Parametrii</i>	<i>Periodicitatea</i>
Parametrii bugetari (date prezentate de Ministerul Finanțelor)	
Operațiunile bugetului guvernului general: veniturile, cheltuielile și finanțarea (clasificarea funcțională și economică).	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Fondul de retribuire a muncii al guvernului general	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Numărul de unități ale sectorului bugetar, pe fiecare minister	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Numărul de angajați din sectorul bugetar, pe fiecare minister și fondul lor de retribuire a muncii respectiv	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Cheltuielile pentru asistență socială, după cum a fost stipulat în cadrul activității 457 a plăților sociale achitate de la bugetul asigurărilor sociale de stat	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Cheltuielile pentru pensii și prestații de șomaj, și cheltuielile pentru ocrotirea sănătății, raportate respectiv de CNAS și CNAM	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Datoria internă	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei luni
Arieratele interne	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Veniturile din privatizare vărsate la buget (în lei și în valută străină, cu excluderea costurilor de tranzacționare)	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Parametrii monetari (date prezentate de BNM)	
Sinteza monetară a BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână de la finele fiecărei săptămâni
Sinteza monetară a sistemului bancar	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei săptămâni
Cerințele nete față de guvernul general (ale BNM și băncilor comerciale)	Săptămânal, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei săptămâni
Indicatorii financiari ai băncilor comerciale (Departamentul supraveghere bancară al BNM)	Lunar, nu mai târziu de patru săptămâni de la finele fiecărei luni
Fluxurile valutare de numerar	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei luni
Operațiunile valutare (datele BNM)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei luni
Datele pieței valutare (volumul vânzărilor, intervențiile BNM, ratele de schimb)	Zilnic, nu mai târziu de 12 ore de la finele zilei
Operațiunile de sterilizare efectuate de BNM	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână de la finele fiecărei săptămâni
Tranzacțiile de pe piața interbancară (volumul, ratele medii)	Săptămânal, nu mai târziu de o săptămână de la finele fiecărei săptămâni
Balanța de plăți (date prezentate de BNM)	
Datele contului curent și ale contului de capital	Un trimestru după finele trimestrului precedent
Transferurile persoanelor fizice de peste hotare prin intermediul sistemului bancar	Lunar, nu mai târziu de șase săptămâni de la finele fiecărei luni
Datoria externă (date prezentate de Ministerul Finanțelor și BNM)	
Informații vizând noile împrumuturi externe contractate sau garantate de guvern	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Deservirea datoriei: suma datorată fiecărui creditor în parte, și sumele real achitate	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Debursarea granturilor și creditelor, pe fiecare creditor	Lunar, nu mai târziu de trei săptămâni de la finele fiecărei luni
Alte date (prezentate de Biroul Național de Statistică)	
Indicele prețurilor de consum (general)	Lunar, nu mai târziu de două săptămâni de la finele fiecărei luni.
Conturile naționale, după sectoarele de producere, în termeni nominali și reali	Trimestrial, nu mai târziu de trei luni de la finele fiecărui trimestru
Datele vizând exportul și importul, cu indicația valorii, volumului și unităților de referință, pe principalele categorii de mărfuri și țări	Lunar, nu mai târziu de două luni de la finele fiecărei luni